

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/147/2019
Identifikačné číslo spisu:	7514219766
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7514219766.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovaným: 1/ L.. J. F. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom M.. L.. Š. XXX/XX, L. M. Q., 2/ L.. S. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. M. X, Q., o zaplatenie 5.642,68 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 11C/187/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 13. decembra 2018 sp. zn. 3Co/371/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 13. decembra 2018 sp. zn. 3Co/371/2017 vo výroku, v ktorom potvrdil rozsudok o výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a rozsudok Okresného súdu Košice - okolie z 30. januára 2017 č. k. 11C/187/2015-69 vo výroku, ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Košice - okolie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 30. januára 2017 č. k. 11C/187/2015-69 konanie do výšky 4500,- eur zastavil. Výrokom II. rozhodol, že žalovaní sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 1 417,28 eur s úrokom z omeškania vo výške 8 % z nezaplatenej istiny 5 642,68 eur od 15.11.2013 do 27.7.2015 s úrokom z omeškania 8 % ročne z nezaplatenej istiny 1 142,68 eur od 8.7.2015 až do zaplatenia s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne z nezaplatených úrokov 268,58 eur od 15.11.2013 do zaplatenia v mesačných splátkach po 150,- eur počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku vždy do konca bežného mesiaca pod následkami straty výhod splátok. Výrokom III. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Výrokom IV. rozhodol, že žiadnej zo sporových strán náhradu trov konania nepriznáva.

1.2. Žalobkyňa sa svojou žalobou zo dňa 4.11.2014 doručenu súdu dňa 12.11.2014 proti žalovaným 1/, 2/ domáhala zaplatenia sumy 5 642,68 eura s príslušenstvom. Žalobný návrh odôvodnila tým, že žalobkyňa uzavrela dňa 16.5.2012 so žalovanými 1/ a 2/ zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytla žalovaným peňažné prostriedky v sume 7.000,- eur. Poskytnutý úver a úroky s príslušenstvom sa žalovaní zaviazali splácať v pravidelných mesačných anuitných splátkach a celý úver aj s príslušenstvom boli žalovaní povinní splatiť do 22.5.2017. Po vyčerpaní poskytnutého úveru žalovaní porušili svoje

zmluvné povinnosti, preto boli 22.10.2013 vyzvaní na predčasné splatenie poskytnutého úveru v lehote do 13.11.2013. Pohľadávka žalobkyne predstavovala ku dňu podania žalobného návrhu sumu 7 272,63 eura, ktorá predstavuje istinu v sume 5 642,68 eur, úroky 2 097,66 eur, úroky z omeškania 472,35 eur, poplatky za upomienky a výzvu na predčasné splatenie úveru v sume 60,- eur. Istinu a nezaplatené úroky od 14.11.2013 žalobkyňa sankcionovala sankčnou províziou vo výške 8 % ročne. Dňa 11.03.20216 vzala žalobkyňa žalobný návrh voči žalovaným 1/ a 2/ späť v časti sumy 4 500,- Eur a žiadala konanie v uvedenom rozsahu zastaviť.

1.3. Z vykonaného dokazovania, po vyhodnotení všetkých dôkazov jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti, mal súd preukázané, že žaloba žalobkyne je čiastočne dôvodná. V danom prípade bolo nesporné, že účastníci konania uzavreli dňa 16.5.2012 platnú Úverovú zmluvu č. R., ktorá je zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. a vzhľadom na povahu zmluvných strán je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 a nasl. OZ. Na základe predmetnej zmluvy poskytla žalobkyňa žalovaným peňažné prostriedky v sume 7 000,- eur na žalovanými určený účet. Poskytnutý úver a úroky s príslušenstvom sa žalovaní zaviazali splácať v pravidelných mesačných anuitných splátkach s fixnou úrokovou sadzbou 14,9 % ročne, s poplatkom za poskytnutie úveru v sume 0,- eur, poplatkom za správu úveru v sume 1,99 eur, poplatkom za poistenie schopnosti splácať úver v sume 0,- eur, výškou anuitnej splátky 165,84 eur s počtom 60 mesačných splátok, splatných v 20. deň kalendárneho mesiaca, pri RPMN 16,85 %, priemernej RPMN 13,68 %. Celková čiastka, ktorú museli žalovaní uhradiť bola v sume 10.069,80 eur. Po vyčerpaní poskytnutého úveru žalovaní porušili svoje zmluvné povinnosti, preto boli 22.10.2013 vyzvaní na predčasné splatenie poskytnutého úveru v lehote do 13.11.2013. Súd priznal žalobkyni sumu istiny, t. j. 1 417,28 eura. Súd priznal k tejto sume zmluvný úrok a úrok z omeškania. V časti úrokov z úveru za obdobie po zosplatení úveru žalobu zamietol. Súd mal za to, že pri predčasnom a mimoriadnom zosplatení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej sumy istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru, následkom čoho nastáva strata nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov. Ak teda nastala situácia kedy žalovaný - spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, nie je dôvod na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by došlo k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V prípade, ak existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, bola by táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 OZ, resp. § 53 ods. 1 a 5 OZ robí absolútne neplatnou. Súd zároveň dospel k záveru, že uplatňované poplatky za výzvu a upomienky sú neprimerané a bez ohľadu na vyššie uvedené skutočnosti nebol dôvod zaviazat' žalovaných k ich úhrade. Na základe týchto dôvodov súd návrh zo zvyšnej časti zamietol, ako nedôvodný. Na základe uvedeného súd priznal len úroky z omeškania, nakoľko sa žalovaní dostali s úhradou dlžnej sumy do omeškania.

2.1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na základe odvolania žalobkyne rozsudkom z 13. decembra 2018 sp. zn. 3Co/371/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti. Druhým výrokom zrušil rozsudok vo výroku o lehote na plnenie peňažnej povinnosti a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením prvoinštančného súdu, že úroky za dočasné prenechanie peňažných prostriedkov po uplatnení práva na okamžité zosplatenie úveru veriteľovi nepatria. Za nesprávnu považoval odvolací súd argumentáciu žalobkyne vo vzťahu k trvaniu povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru, založenú na výklade ust. § 502 a § 503 Obchodného zákonníka odvodenom závere, že nakoľko iný okamih zániku nároku na úroky ako vrátením poskytnutých peňazí v zákone upravený nie je, bezvýznamnou z hľadiska trvania úročenia je skutočnosť splatnosti úveru. Takáto interpretácia trvania úročenia úveru podľa úvahy odvolacieho súdu nezohľadňuje samotnú podstatu úroku a špecifickosť právnej situácie, ktorá po zosplatení úveru nastáva. Právna teória i rozhodovacia prax sú v tomto zmysle zajedno v tom, že úrok je cenou peňazí - odplatom veriteľa za to, že peňažné prostriedky dočasne prenechá dlžníkovi a ten ich v dohode stanovenej alebo na základe zákona veriteľom určenej dobe môže využívať. Práve možnosť disponovať s peňažnou sumou na dosiahnutie vlastného hospodárskeho prospechu na strane dlžníka a získanie úroku za poskytnutie tejto

možnosti na strane veriteľa predstavujú bezprostredný ekonomický dôvod (kauzu) vzniku právneho vzťahu z úverovej zmluvy. Účinným uplatnením práva mimoriadneho zosplatnenia úveru veriteľom dochádza celkom nepochybne k narušeniu tejto kauzy úverovej zmluvy; v ďalšom čase už totiž dlžník nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, keďže veriteľ mu túto možnosť už viac nedáva. Nevrátením prenechaných peňazí po zosplatnení úveru preto nepochybne vzniká protiprávny stav, s ktorým sú ako následok prípadne spojené sankčné (úroky z omeškania) a zodpovednostné plnenia (náhrada škody), na ktorých sa účastníci pre tento prípad dohodli alebo ktoré sú dané zákonom, a nie záväzky majúce povahu odplaty, medzi ktoré úrok, ako už bolo vyjadrené skôr, rozhodne patrí.

2.3. Súd prvej inštancie neodôvodnil povolenie splácať dlh v 150,- eurových mesačných splátkach, t. j. z akých skutočností vo svojom rozhodnutí o lehote plnenia vychádzal, ani podľa akého ustanovenia zákona lehotu na plnenie právne posúdil, ani akými úvahami sa pri právnom posudzovaní tejto otázky riadil. Odvolací súd preto konštatoval, že odôvodnenie tejto časti rozhodnutia vo vzťahu k určeniu dlhšej splatnosti peňažného plnenia rozsudok prvoinstančného súdu vôbec neobsahuje. Odvolací súd preto uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie o určení dlhšej lehoty na plnenie je nepreskúmateľné, čo zakladá nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP), ako aj naplnia inú vadu konania v zmysle § 365 ods. 1 písm. d/ CSP. Odvolaciemu súdu preto neostávalo iné, iba v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b/ a v zmysle § 391 ods. 1 CSP rozsudok v časti výroku o lehote na plnenie peňažnej povinnosti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorým napadla rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým jej žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (v rozsahu zamietnutia žaloby v časti nároku na úrok vo výške 14,90 % ročne zo sumy 5 642,68 Eur od 27.06.2017 (dovolateľka zrejme myslela dátum 15.11.2013 v zmysle jej návrhu zo dňa 11.03.2016) do 27.07.2015 a nároku na zmluvný úrok vo výške 14,90 % ročne zo sumy 1 142,68 Eur od 28.07.2015 do zaplatenia). Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie v rozsahu dovolania zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

3.3. V odôvodnení dovolania namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, neriešenej v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu, a to in concreto, „či veriteľ má nárok na zaplatenie úroku od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení.“ Dovolateľka mala za to, že v danom prípade síce súd aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, nakoľko nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukazujúc na ustanovenie § 502 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka argumentovala, že obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplátou za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje. Svoje tvrdenia podporila poukazom na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/12/2017, a na konkrétne rozsudky odvolacích súdov (napr. rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co/23/2017 atď.). Vo vzťahu zmluvných úrokov a úrokov z omeškania a priamo aj k ich uplatniteľnosti veriteľom popri sebe po predčasnom zosplatnení dlhu poukázala na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 33Cdo/212/2014.

4. Žalovaní sa k dovolaniu vyjadrili podaním zo dňa 14.07.2019. Uviedli, že Úverovú zmluvu a vzťahy z nej vyplývajúce je nutné posudzovať výlučne podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Podľa ustálenej súdnej praxe dohodnuté úroky z poskytovaných peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, od splatnosti dlhu je dlžník v omeškaní a musí platiť úrok z omeškania. Aj žalobkyňa priamo v zmluve uvádza, že úroková sadzba pri poskytnutí úveru je až do splatnosti úveru a táto skutočnosť by mala byť sama o sebe dostatočným dôkazom na zamietnutie dovolania žalobkyne. Uviedli judikatúru krajských

súdov, ktorá je súladná s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/1998. Záverom dovolaciemu súdu navrhlí, aby dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo aj „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a aj dôvodné, a preto rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti i rozsudok prvoinštančného súdu v rozsahu dovolania zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

9. Ako už bolo uvedené, v preskúmvanej veci dovolateľka prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, pričom malo ísť o otázku existencie a výšky nároku veriteľa zo (spotrebiteľského) úverového vzťahu na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru. Dovolateľka teda dovolanie odôvodnila prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzila nielen to, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne (označením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu i jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie), ale aj to, v čom ňou namietaná nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav).

10. V prejednávanej veci rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky existencie a výšky nároku veriteľa zo (spotrebiteľského) úverového vzťahu na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru.

11. V dobe rozhodovania dovolacieho súdu o dovolaní v tomto spore už uvedená právna otázka bola dovolacím súdom riešená v rozhodnutí zo 16. júna 2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020 v druhovo totožnej veci tej istej dovolateľky, v ktorom najvyšší súd (o. i.) uviedol:

„18. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z. z. Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obch. z. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d/ Obch. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obch. z. o zmluve o úvere (§ 497 a nasledujúce). Ustanovenia OZ sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku

existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods. 2 OZ).

19. Z ustanovení § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods. 2 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z. z.). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods. 1 vete prvej Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov.

20. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplyva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa.

21. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplateniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za ne získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

22. Zosplatenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané, dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

23.1. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

23.2. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navýšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navýšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 OZ.

23.3. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

24. Dovolací súd dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“ Uvedené rozhodnutie bolo aj uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 5 z roku 2021.

12. V danom prípade dovolací súd rozhoduje o dovolaní v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania podaného tou istou

dovolateľkou - vid' konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 2Cdo/115/2019, 5Cdo/73/2020, 7Cdo/307/2019, 7Cdo/118/2019, 8Cdo/221/2019, 8Cdo/237/2019, 8Cdo/135/2020, 9Cdo/6/2020, 9Cdo/24/2020, 9Cdo/270/2020, 9Cdo/332/2020 v ktorých dospel dovolací súd k zhodnému riešeniu právnej otázky vedúcej k záveru, že „v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí“. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 CSP už ďalšie dôvody neuvádza.

13. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru, od ktorého sa dovolací súd nepovažuje za potrebné odkloniť, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd v tejto časti zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok